

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

ĐÀM QUANG CHIẾN

**ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG MÔI TRƯỜNG VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP
THỰC HIỆN TIÊU CHÍ XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG NÔNG THÔN MỚI
TẠI XÃ HƯNG ĐẠO - THÀNH PHỐ CAO BẰNG - TỈNH CAO BẰNG**

Chuyên ngành : Khoa học môi trường

Mã số : 60 44 03 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC MÔI TRƯỜNG

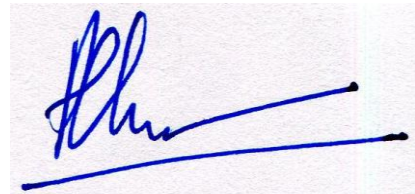
Người hướng dẫn khoa học:

PGS.TS. Lương Văn Hinh

Thái Nguyên - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Tôi xin cam đoan rằng các thông tin trích trong luận văn đều đã được ghi rõ nguồn gốc.

Tác giả luận vănA handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Đàm Quang Chiến', written over a horizontal line.***Đàm Quang Chiến***

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian thực tập và nghiên cứu tại xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng, tỉnh Cao Bằng, tôi đã hoàn thành khóa luận tốt nghiệp của mình. Để có được kết quả này, ngoài sự nỗ lực của bản thân, tôi luôn nhận được sự giúp đỡ chu đáo, tận tình của nhà trường, các cơ quan, thầy cô, gia đình và bạn bè. Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành tới:

Ban giám hiệu Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, Phòng quản lý đào tạo khoa sau đại học cùng toàn thể các thầy giáo, cô giáo đã tận tụy dạy dỗ tôi trong suốt thời gian học tập cũng như thời gian thực tập tốt nghiệp.

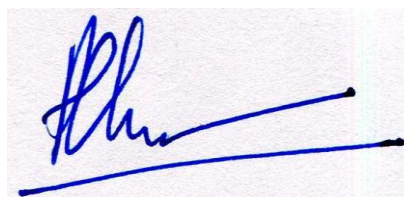
Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo **PGS.TS Lương Văn Hinh** đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn tôi trong quá trình thực hiện và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của cấp ủy chính quyền cán bộ các ban, ngành xã và bà con nhân dân xã Hưng Đạo nơi tôi nghiên cứu đề tài, đã tạo mọi điều kiện cho tôi trong suốt thời gian thực tập.

Trong thời gian nghiên cứu vì nhiều lý do chủ quan và khách quan cũng như là hạn chế về mặt thời gian cho nên không tránh khỏi sai sót. Tôi rất mong nhận được sự đóng góp của các thầy, cô giáo để đề tài này được hoàn thiện hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Tác giả

Đàm Quang Chiến

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
2.1. Mục tiêu chung.....	2
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	2
3. Yêu cầu.....	2
4. Ý nghĩa của đề tài.....	3
4.1. Ý nghĩa khoa học	3
4.2. Ý nghĩa thực tiễn.....	3
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU	4
1.1. Cơ sở khoa học.....	4
1.1.1. Các khái niệm.....	4
1.1.2. Cơ sở pháp lý	8
1.2. Cơ sở thực tiễn	10
1.2.1. Một số đặc điểm về hiện trạng môi trường trên thế giới.....	10
1.2.2. Các vấn đề môi trường nông thôn ở Việt Nam hiện nay	19
1.2.3. Tình hình thực hiện tiêu chí môi trường nông thôn mới trên địa bàn tỉnh Cao Bằng.....	22
1.2.4. Tình hình thực hiện tiêu chí môi trường nông thôn mới trên địa bàn Thành phố Cao Bằng.....	25
Chương 2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
2.1 Nội dung và phạm vi nghiên cứu	29
2.1.1 Đối tượng nghiên cứu.....	29
2.1.2 Phạm vi nghiên cứu.....	29
2.1.4 Nội dung nghiên cứu	29
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	30
2.2.1. Phương pháp thu thập tài liệu	30
2.2.2. Phương pháp thống kê xử lý số liệu.....	30
2.2.3. Phương pháp so sánh, đánh giá.....	31
2.2.4. Phương pháp tổng hợp, phân tích, xử lý số liệu	31
2.2.5. Lấy mẫu và phân tích:	31

3.2.5.2. Phân tích các chỉ tiêu.....	31
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	35
3.1. Điều kiện tự nhiên – kinh tế xã hội xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng	35
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	35
3.1.1.1. Vị trí địa lý	35
3.1.1.2. Địa hình, địa chất	36
3.1.1.3 Khí hậu.....	36
3.1.1.5. Các nguồn tài nguyên.....	37
3.1.2. Đánh giá điều kiện tự nhiên, kinh tế- xã hội.....	42
3.2. Đánh giá hiện trạng môi trường xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng theo mô hình Động lực – Áp lực – Trạng thái – Tác động – Đáp ứng (DPSIR)	44
3.2.3. Thực trạng môi trường xã Hưng Đạo, TP. Cao Bằng, tỉnh Cao Bằng.....	60
3.2.3.1. Các kết quả phân tích môi trường nước trên địa bàn xã Hưng Đạo.....	60
3.2.3.2. Sử dụng nước sinh hoạt và xử lý nước thải, rác thải, vệ sinh môi trường	66
3.2.5. Đánh giá tiêu chí môi trường đã được định ra trong xây dựng nông thôn mới tại xã Hưng Đạo	76
3.3. Các giải pháp đạt tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới trên địa bàn xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng, tỉnh Cao Bằng	77
3.3.1. Giải pháp chung cho công tác xây dựng nông thôn mới.....	77
3.3.2. Giải pháp cụ thể cho việc thực hiện tiêu chí môi trường	77
3.3.2.1. Về cấp nước.....	77
3.3.2.2. Về thoát nước và vệ sinh môi trường.....	79
3.3.2.3. Tổ chức thu gom, vận chuyển.....	80
3.3.6. Tổ chức và giám sát thực hiện	84
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	85
1. Kết luận	85
2. Kiến nghị.....	85
TÀI LIỆU THAM KHẢO	87

DANH MỤC CÁC CỤM, TỪ VIẾT TẮT

MTTQ	: Mặt trận tổ quốc
UBND	: Ủy ban nhân dân
KHKT	: Khoa học kỹ thuật
BTNMT	: Bộ Tài nguyên Môi trường
BVTV	: Bảo vệ thực vật
TCVN	: Tiêu chuẩn Việt Nam
VSMT	: Vệ sinh môi trường
CNH, HĐH	: Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
NTM	: Nông thôn mới
BCĐ	: Ban chỉ đạo
HTX	: Hợp tác xã
CN-TCN	: Công nghiệp – Thủ công nghiệp

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Dân số và sự phân bố dân cư.....	47
Bảng 3.2: Số liệu điều tra trình độ dân trí tại khu vực nghiên cứu	48
Bảng 3.3: Ý kiến về cải thiện điều kiện môi trường	48
Bảng 3.4: Nhận thức của người dân về vấn đề môi trường	49
Bảng 3.5: Những loại phân bón được các hộ gia đình sử dụng	55
Bảng 3.6: Kết quả phân tích môi trường nước tại điểm xả nước thải của Công ty Cổ phần sản xuất vật liệu xây dựng Cao Bằng	61
Bảng 3.7: Kết quả phân tích môi trường nước tại điểm cấp nước cho Công ty Cổ phần Sản xuất vật liệu xây dựng Cao Bằng.....	62
Bảng 3.8: Kết quả phân tích môi trường nước tại điểm xả nước thải của Công ty cổ phần Gốm Nam Phong.....	63
Bảng 3.9: Kết quả phân tích môi trường nước tại điểm cấp nước cho Công ty cổ phần Gốm Nam Phong.....	64
Bảng 3.10: Kết quả phân tích môi trường nước tại điểm cấp nước sản xuất cho Công ty TNHH một thành viên Thủy Nông Cao Bằng.....	65
Bảng 3.11: Các nguồn cung cấp nước sinh hoạt cho người dân trong xã.....	66
Bảng 3.12: Tỷ lệ hộ gia đình sử dụng loại công thải	66
Bảng 3.13: Tỷ lệ phần trăm các nguồn phát sinh rác thải sinh hoạt	67
Bảng 3.14: Các hình thức đổ rác thải sinh hoạt của xã	68
Bảng 3.15: Thực trạng nhà vệ sinh tại xã Hưng Đạo.....	69
Bảng 3.16: Các nguồn tiếp nhận nước thải từ nhà vệ sinh.....	70
Bảng 3.17: Đánh giá tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới.....	76
Bảng 3.18: Bảng tính toán nhu cầu sử dụng nước	78
Bảng 3.19: Bảng tính toán về lượng nước thải	79

DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ

Hình 3.1: Bản đồ thành phố Cao Bằng	35
Hình 3.2: Ý kiến cải thiện môi trường của người dân	49
Hình 3.3: Sơ đồ phân tích chuỗi DPSIR cho động lực chi phối	50
Hình 3.4: Sơ đồ chuỗi DPSIR cho động lực chi phối “Dân số”	52
Hình 3.5: Các loại phân đợc sử dụng.....	55
Hình 3.6: Sơ đồ chuỗi DPSIR cho động lực chi phối “Nông nghiệp”.....	57
Hình 3.7: Sơ đồ chuỗi DPSIR cho động lực chi phối “Dịch vụ”	60
Hình 3.7: Tỷ lệ các loại công thải các hộ gia đình sử dụng	67
Hình 3.8: Nguồn phát sinh rác thải sinh hoạt.....	68
Hình 3.9: Tỷ lệ các kiểu nhà vệ sinh tại xã Hưng Đạo	69
Hình 3.10: Các nguồn tiếp nhận nước thải từ nhà vệ sinh.....	70

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Nông nghiệp, nông thôn là khu vực có vị trí chiến lược trong sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, là cơ sở lực lượng quan trọng để phát triển kinh tế - xã hội bền vững, giữ vững ổn định chính trị, đảm bảo an ninh, quốc phòng; giữ gìn, phát huy bản sắc văn hoá dân tộc và bảo vệ môi trường sinh thái.

Cao Bằng được công nhận là đô thị loại III từ tháng 10 năm 2010, là trung tâm phát triển kinh tế trọng điểm của tỉnh Cao Bằng. Nằm ở vị trí gần như giữa trung tâm địa lý của tỉnh Cao Bằng, với diện tích là 10.762,81 ha và dân số 67.411 người (năm 2011), thành phố Cao Bằng đang trên đà phát triển mạnh mẽ về kinh tế và xã hội. Cùng với quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, nền kinh tế xã hội của tỉnh đang có những bước phát triển nhanh chóng, đời sống nhân dân không ngừng được nâng cao, đồng thời các hoạt động sản xuất kinh doanh cũng tăng lên rất nhiều trong những năm gần đây.

Xã Hưng Đạo nằm cách trung tâm thành phố Cao Bằng 10 km về phía Đông Nam theo đường tỉnh lộ 203. Trên địa bàn xã có các trục đường giao thông lớn như: đường Hồ Chí Minh (đang trong quá trình xây dựng), QL3, QL34 và tỉnh lộ 203 chạy qua, vì vậy việc giao lưu đi lại giữa xã với thành phố Cao Bằng và các xã lân cận đều thuận lợi. Đồng thời, do nằm trong vùng thời tiết thuận lợi nên Hưng Đạo cũng có nhiều điều kiện để phát triển nông-lâm nghiệp mang tính sản xuất hàng hóa cao như phát triển trồng cây thuốc lá và các loại cây ăn quả như Thanh Long, cam, mận cho giá trị kinh tế cao.

Việc xây dựng nông thôn mới xã Hưng Đạo nhằm đánh giá rõ các điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội và đưa ra định hướng phát triển về không gian, về mạng lưới dân cư, về hạ tầng kỹ thuật, xã hội nhằm khai thác tiềm năng thế mạnh về trồng sản xuất thuốc lá, cây ăn quả và thương mại dịch vụ của địa phương.

Hơn nữa nông nghiệp, nông thôn là khu vực có vị trí chiến lược trong sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, là cơ sở, lực

lượng quan trọng để phát triển kinh tế - xã hội bền vững, giữ vững ổn định chính trị, đảm bảo an ninh, quốc phòng; giữ gìn, phát huy bản sắc văn hoá dân tộc và bảo vệ môi trường sinh thái.

Mục tiêu của việc xây dựng nông thôn mới ngoài việc phát triển kinh tế nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của cộng đồng dân cư thì việc bảo vệ môi trường sinh thái tại nơi người dân sinh sống rất quan trọng và trong bộ tiêu chí quốc gia nông thôn mới thì tiêu chí số 17 nói về vấn đề môi trường nông thôn.

Nhận thức được vai trò, tầm quan trọng của nông nghiệp, nông thôn, Đảng và Nhà nước ta đã có nhiều chính sách ưu tiên phát triển kinh tế khu vực nông nghiệp, nông thôn. Để thực hiện có hiệu quả các chính sách về phát triển kinh tế khu vực nông nghiệp, nông thôn vấn đề xây dựng và phát triển sản xuất nông nghiệp, nông thôn là hết sức cần thiết và cần được ưu tiên thực hiện.

Dưới sự hướng dẫn của thầy giáo **PGS.TS. Lương Văn Hình**, tôi tiến hành thực hiện đề tài: “**Đánh giá thực trạng môi trường và đề xuất giải pháp thực hiện tiêu chí xây dựng môi trường nông thôn mới tại xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng**”.

2. Mục tiêu nghiên cứu

2.1. Mục tiêu chung

Đánh giá thực trạng môi trường và đề xuất một số giải pháp đạt tiêu chí nông thôn mới tại xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng.

2.2. Mục tiêu cụ thể

- Tìm hiểu hiện trạng và nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến môi trường trên địa bàn xã Hưng Đạo.
- Đánh giá ảnh hưởng của một số yếu tố chính đến môi trường xã Hưng Đạo.
- Đề xuất giải pháp đạt tiêu chí về môi trường trong nông thôn mới trên địa bàn xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng.

3. Yêu cầu

- Điều tra các số liệu về hiện trạng điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội và môi trường tại xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng, tỉnh Cao Bằng.
- Đánh giá các tác động môi trường đối với đời sống, kinh tế và xã hội tại xã Hưng Đạo, thành phố Cao Bằng, tỉnh Cao Bằng.